

Joseba Aurrekoetxea (Bilbao, Euskadi, 1960) és membre de l'executiva del PNB, l'Euskadi Buru Batzar, i ha estat el director de la campanya electoral del candidat més votat, Iñigo Urkullu.

“Al final s’haurà de fer una consulta o un referèndum”

El guanyador de les eleccions, el candidat a *lehendakari* pel PNB Iñigo Urkullu, va anunciar tres línies d'actuació a la pròxima legislatura: primer, combatre la crisi econòmica; segon, construir la pau i reconstruir la convivència a Euskadi, i, tercer, treballar acords per a un nou estatus compartit —és a dir, la qüestió de la sobirania. Aquest és l'ordre de prioritats del PNB de més a menys?

—No. Són els tres elements que hi seran permanentment i tots tres ja fa temps que són prioritaris. La crisi econòmica ja porta uns anys i cada cop s'està instal·lant més forta aquí. Després hi ha l'escenari de pau, que hem de consolidar ja. Acabem de celebrar un any dels acords d'Aiete i ja s'han de dissenyar unes línies de futur. I, a més, s'ha de generar un nou estatus jurídic de convivència, que requereix un gran acord. S'hauran d'abordar totes tres coses simultàniament.

—Però, en la campanya, Urkullu ha parlat molt de crisi econòmica i ha evitat contínuament la paraula *independència*.

—Per aquesta legislatura ens proposem treure a la llum el debat territorial i generar unes noves condicions de relació d'Euskadi amb l'estat, sabent que aquí tenim tres marcs territorials o administratius. El subjecte polític que nosaltres volem el tenim sota tres administracions: la comunitat autònoma basca, la comunitat de Navarra i Iparralde. Això portarà tres ritmes que haurem d'anar treballant per a poder parlar d'un estatus d'independència en un futur. Estem parlant d'una nació

a Europa, d'anar consolidant aquest espai regional i jugar amb els elements que Europa ens permet en aquests moments. Al mateix temps l'Estat espanyol ha d'entendre que s'ha de reconèixer el fet diferencial d'Euskadi. Això és un treball a llarg termini que, si tirem endavant amb els elements que ens dona la democràcia, no ha de fer por a ningú. A l'estat li demanem el mateix que a Europa: que vagi encaixant amb més fortlesa un debat polític cada cop més actual: els casos d'Escòcia, Irlanda, Flandes, Còrsega o Catalunya són moltes realitats que Europa haurà d'atendre. Tots som europeus, pertanyem a Europa i pensem que el nostre futur seguirà a Europa.

—Els polítics bascos donen més importància a la qüestió d'Euskal Herria que els catalans a la dels Països Catalans?

—De cara a conformar el subjecte polític amb ple dret, sí. En aquesta legislatura serà molt important poder establir llaços més intensos amb Navarra i treballar en diversos àmbits sumant sinèrgies. En l'espai econòmic, social i cultural que ens movem, això redundarà en benefici de tots dos. Aniria bé recuperar aquesta col·laboració, que va quedar paralitzada fa anys.

—A curt termini, el PNB jugarà a la geometria variable o buscarà un soci estable per a aquesta legislatura?

—Encara és una mica d'hora. Ara obrim una taula de diàleg amb tots els partits i anirem veient com podem afrontar la legislatura. La nostra intenció és donar la màxima estabilitat al govern —al del dia a dia— però també

assentar les bases fonamentals d'acords que puguin generar fonaments de futur: per poder tenir grans acords en els tres eixos que hem comentat.

—Penseu en el PSE?

—No ho sé. Hem de parlar amb tots els partits. Ara tots estem fent anàlisis dels resultats. El PSE està en un debat intern, Bildu també deu estar fent anàlisi de resultats. Nosaltres hem de parlar primer amb qui ha estat el segon més votat, després amb el tercer i fer una ronda amb tots. Potser n'hi haurà que, en funció de les seves circumstàncies internes, no puguin assolir segons quins acords. Hem de parlar amb tots. I no parlo només de Bildu i PSE, també parlo del PP. Jo no tindria cap perjudici ara mateix.

—Però volen un pacte estable?

—Com més estabilitat, millor. Si el govern és estable, és més fàcil parlar amb l'estat d'un nou estatus jurídic, per exemple. O és més fàcil treballar un gran acord econòmic, perquè has de parlar amb institucions, agents socials, etcètera. I en el tema de la pau, igual: com més força tingui el govern, millor.

—La crisi es paeix més bé amb el concert econòmic?

—Ha estat un dels grans suports —tot i que té el risc que, si hi ha menys recaptació, t'hi has d'adaptar. Però ets tu qui pren decisions. Això no és un privilegi ni res que vagi contra ningú, i és tan solidari com qualsevol altre sistema, però sí que ens ha donat la possibilitat d'afrontar determinats problemes. També és cert que això ha d'anar acompanyat d'altres decisions. Nosaltres vam apostar per la indústria quan semblava que no era el més rendible; vam apostar per sectors que semblava que havien de ser eliminats i vam prendre decisions que anaven més amb el nostre caràcter i el nostre projecte de país. Per això a nosaltres el concert econòmic ens ha funcionat bé; potser en altres llocs no funcionaria.

—La reivindicació del concert pel president de la Generalitat, Artur

Mas; la negativa del govern espanyol i el posterior anunci de convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació han interferit en la campanya electoral del País Basc?

—A Euskadi sempre estem molt atents a les passes que es fan en qualsevol nació sense estat del món, i especialment les europees. Aquesta influència sempre hi és. Després, però, tots busquem un camí adient perquè les nostres nacions puguin expressar-se democràticament i ser considerades en el context internacional, bàsicament per donar el millor de nosaltres mateixos en el conjunt dels pobles del món. Aquí cada poble busca el seu propi camí i s'ha de respectar. Nosaltres tenim el nostre; en el seu moment vam fer unes passes en la línia que ha pres Catalunya i l'important és que l'estat respecti allò que opina la ciutadania en cada cas. Catalunya haurà après coses del que vam fer nosaltres i nosaltres aprendrem del moviment que ha engegat Catalunya. Del que està passant a Catalunya allò que més m'interessa és que ja ha fet moure alguns posicionaments sobre la immutabilitat de la Constitució i ha posat el focus sobre la crisi del sistema, encara més del que ja ho havia fet la crisi econòmica. Això demostra que hi ha tòtems que semblaven immutables i ja comencen a trontollar. I ara s'ha d'utilitzar la democràcia i el diàleg. Allò que, en el seu moment, va quedar a mig fer perquè ningú no s'atrevia, exigeix desenvolupaments i reformes que s'han de resoldre.

—El PNB treballarà més per una reforma de la Constitució que en opcions com la convocatòria d'un referèndum?

—Al final un referèndum o una consulta s'haurà de fer. Tot necessitarà el suport de la voluntat del poble. Hem de treballar una mesa d'iniciativa política que abordi aquestes qüestions i que aconsegueixi el màxim consens possible. El 1979 vam saber crear un Estatut que va tenir una base important de suport i consens i la ciutadania el va referendar. Ara hem de veure com fer-ho perquè aquells que llavors no es van incorporar a l'Estatut, s'incorporen ara a una nova iniciativa política. No perdre suports i incorporar-ne d'altres. Aquest és el gran objectiu: aconseguir

“Del que està passant a Catalunya m'interessa que ja ha fet moure alguns posicionaments sobre la immutabilitat de la Constitució.”

això i que l'estat ens respecti, que no ens imposi la seva decisió. I això haurà d'estar avalat per la voluntat del poble. A Catalunya, la gent també va sortir al carrer perquè van sentir que s'havia faltat al respecte a la voluntat d'un poble. Les imposicions acaben provocant conseqüències no desitjades.

—Parlàveu de l'antecedent del País Basc amb el pla Ibarretxe.

—Sí. Un estatut polític que, no ho oblidem, està aprovat pel Parlament basc. Va ser una decisió de la cambra i es va aprovar. No es va poder posar a consulta de la gent perquè Madrid va respondre tancant la porta als nassos, però això ha generat també aquí una sensació de manca de respecte. Això va rosegant a poc a poc i, abans que no passi a expressions que tothom pensem que no són desitjables, s'ha de donar a la ciutadania la capacitat d'expressar-se i els partits polítics hem de ser capaços de posar un acord sobre la taula.

—En aquesta legislatura s'ha de consolidar la fi de la violència i fer que culmini el procés de pau?

—Construir una pau justa i amb memòria no serà fàcil. Partim d'una bona base, que és que l'organització armada va prendre la gran decisió de

deixar les armes. A partir d'aquí, com aconseguim que vagi desapareixent de la nostra vida i aconseguim una pau justa i amb memòria? Aquest és el gran repte. Són 75 anys de violència. Serà difícil. S'ha de potenciar tot un programa d'educació per la pau, de defensa de drets civils i polítics, una nova política penitenciària i una reforma de normes legals i mesures judicials que han restringit drets civils i polítics.

—A la Conferència d'Aiete de fa un any hi havia el PNB, l'esquerra abertzale i el PSE. La peça que no s'ha bellugat és el PP?

—No hi va ser. I, desgraciadament, ha tornat a recuperar expressions que recordaven moments que pensàvem superats. El PP ha d'entendre que ja estem en un procés de consolidació de la pau i s'hi haurà d'involucrar, perquè, si no, perdrà l'oportunitat de posar fi a tot això. Des de les posicions institucionals que ocupa, pot fer que la situació sigui irreversible. No seria bo negar-se a abordar aquestes qüestions per altres raons. Ara cal combinar la memòria sanadora i l'oblit curatiu. Són les claus que hem d'anar treballant.

Alex Milian